

Үөрэх-ийтхи

УЧУУТАЛЛАР СҮБЭ МУННЬАХТАРЫТТАН

*"Постыдай улететь не улет,
а подожжет!"*
Али Баумей.

Күн нэгжсн анарьлар "Айблты" дүхүбунай сэллнхэллг кэллнлэр 372 кэллн кылгтылхых улус учуулаларын бэлэлн гыйнаады сүбэ мулнххтара кылгтылхна.

Конституцийн сурвалзон агаарыг оскуула, кышлаларыгтар туулайытлан ашигта, ол снню агаарыг ийитин өржигери истэн бары уоскай субо ашигланна. Мянгайытлан талыг Чурктын үөрүгүн управлелыктын икнэлитига Т.В. Павлова эттэ: “Бэйлхит үөрөх дыйлыгтар, Ленскэй образовательный форум чориттон бйити икнэлитигэр сүрдөх улахан сыйал-сорук тур орулуна. Ол ийиттэн бары учуулалар, оскуула, уһуйах үлөһиттэр саналыг көрүүтүн үлсикхтэкит. Үөрэтэр оёолорбутун республика, Россия эрө ийиттэн мулурдмманна аан дойдута тахсар тыла үлсикхтэкит. Леджэ бйити талыман үлсүтэрэ үлсикхтөх уонна сайг

«технологический багальник»».

Улус Ага бэйлэһигэ А.Т. Ноговинин:
"Бүтүн, сарыыраа ыһтыһыбыг армарт
практическэй чаһылар калтыһы кыһамын
үчүтэйик кордуг, инитим
быһырыһыттан оссо сайыы барытын
болгорттим. Декадапта эбик үтэ-хамнас,
бырайыактар ыһтыһаллар, сорок
оскуолалар олус үчүтэй бырайыактары
онороннор көмүскөтүлөр. Эһиги сыла
республика педагогическэй армартын
Чураччы улуһулар ыһтарга туруорсайыт.
Чураччыбыг улуһа, дьон-сэргэ уосайы-
нан социалы-экономическэй быһыбы-
майтыбыг бу көнөһү сыһарга олус күөсө,
тэһис-сөтүк сайдыр, ол сайдыһы кытары
эһиги тэһис-тэһиэ хардыһыарыһыттан
киһи үөрэр. Бу барыта билиги биһигэ
үлэстөрүмүз, биһир сөмүсө буолубут
түмүктөрө диниг". Маны талһан
учууһуларга бэйлэрин беда санааларын,
эрдэстөрүн Чураччы улуһун депутаттарын
Соборун барысараһыт Я.П. Осенешников,
үөрөк сайдыһытын уһуһу учууһулар
идэһэрин үлэстөр иһтигүт саастарын ситэ

илик ободор уонна алын сүлүүх үөрэтэһинин кафедратын доцена ЛД Троева-Лугинова тириэртэр. Бөккөрүн көрүүстөрүн оскуһа дириэктэрдэрэ, тэрэһүүттэр этиилэр.

Түмнээс сагалдлыг үлдээн эрэр эгэр учуулалар уюуа уюус үерэнзэччилэрин актив асүб мулшах тулуган саналарын, корүүлэрин ийитингэрдилор. "Ожо хаһан дагалы сымалшабл" диг кэрдыгаслар эгилэрэ бу да сырылга орунаагын багистээним, С.К. Махоров аальшн Чуралчы гимназийн үерэнзэчигэ Вали Сидорова уонга Төлүй ордусалыһтан Егор Попов маань кдээдилор: "Биһиги кэрүүбүтүгэр учуутат табыл иртин баһылабыл; үгүө саналлах, ожуу хайлах баарынан ыһылар, озо саналын истэр, айар дыогуллах, оҕону

ингэришниргээр, яарахан түгэнгэ хаширбаг, бөхмөр, бөйтэн тугунар, оро нэ эйгэн бигэр, ойтуур, кэсэн керор, галан сөбулүүр ороноро суух, оронор сангаларын утары барбаг, билигтерин сикхо тунарга үерэгэр, ороноу кытары биир тэлимнэ сындар, сырдыка тардыһылаах, бөйтнэр эрэллэх, алыгы технологийны барьтын баһылаабыл, чэл олохгоох буулусгаах дин сальбыг”.

СЕМЕН ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Выборы-2016

КАНДИДАТ ОТ ПАРТИИ "ЯБЛОКО" АНДРЕЙ ВИКТОРОВИЧ ЗАЯКИН

Дорогие друзья! Я родился и вырос в городе Якутске, закончил школу-гимназию №26, поступил на физический факультет МГУ им. Ломоносова, учился в аспирантуре, занимался теоретической и математической физикой.

тической физикой в различных университетах Европы. В 2013 г. придумал "пехгин" - поиск недвижимости коррумпированных чиновников и депутатов за рубежом. Нашел виллу депутата Госдумы Пехгина во Флориде, которую он не задекларировал, в результате чего Пехгин был лишен из Госдумы. Создал проект "Диссернет", в рамках которого вышел плагиат, то есть воровство чужих текстов, во многих сотнях диссертационных работ чиновников, ректоров, судей, многие из которых были лишены ученых степеней, а некоторые лишились занимаемых мест. Являюсь помощником депутата Госдумы Гудкова, разработал и подготовил для внесения в Госдуму ряд федеральных законов в сфере науки и высоких технологий.

Я иду на эти выборы, потому что сам устал от жуликоватых чиновников

в России. Я научился их ловить в своих журналистских расследованиях. Но чтобы их выгнать с должности, необходимо не только писать в прессе о фактах коррупции. Необходим парламентский контроль за деятельностью исполнительной власти.

В нашей Республике эта тема даже более актуальна, чем на федеральном уровне. Только парламентское расследование сможет наконец ответить на вопросы: почему государственная "кубышка" - РИК - управляется по каким-то мутным схемам? Почему Республика получила жалкие копейки за приватизацию Якутии? Почему кто-то купил за бесценок казенные акции "Горизонт-РТ"? Кто позволил Ротенбергам нажиться на строительстве ГРЭС-2? Кто вывел основные активы из Алданзолото? Только путем парламентского расследования можно дать ответы на эти вопросы, а следова-

тельно, вернуть в бюджет деньги, и значит, улучшить жизнь якутян, потратив наши национальные богатства не на обогащение олигархов или федерального бюджета, а на дороги, школы и больницы.

Сейчас в России парламент - не место для дискуссий. Почему такие одиозные законы, как "Закон об 1 гектаре", прошли через Думу? Потому что качественной законодательной работы не ведется. Я имею опыт не только поиска коррупционеров, но и законодательской деятельности. Голосуя за меня и за Яблоко, вы обеспечиваете Республике надежный парламентский контроль, который защитит вас от воров во власти, от самоуправства федеральных чиновников и от бездумных законов.

Подписывается на безвозмездной основе. Печата на бланке предоставленном зарегистрированному кандидату на одномандатный избирательный округ "Республика Саха (Якутия) Якутский одномандатный избирательный округ №24" Закинну Андрею Викторовичу

НОРУОТ ИНТЭРИЭҢИН ИҢИН!

Программы и конкурсы

КТРФ “Дийлун олохоо уон хардыы” программаһа норуот интэриһин түмүс тутар, Россияны кризистэн таһырар уонна тутууга суук бусуутун хаччылар, хантан үбүлүннөрү чаһуу ыйыһар, онон олохоо тотору кинээр кыһаллах программа олохоо тэтим сактик интэриһин, сууһун КТРФ тутууах сөкүһүнү бары дьыһын номноо ырыһын оһорбута.

Биднийг үргэлжлүүлэн урьдчилсан туршилтаар түүхэнд ирэх бичигтэй мөлдөгчид:

- [illegible]

КТРФ иныи кулывстанг — № 12!

Виктор ГУБАРЕВ, КПРФ Саха сиринтосун комитетын бастакы секретара.

Публикуется на безвозмездной основе. Печатаемая площадь предоставлена региональному отделению политической партии "ЭПРФ".

Четвертых

АРЫГЫ ИҢЭН УРУУЛГА ОЛОРУУ САТАММАТ

Балаган ыйын 9 күнүгэр Саха сиригэр “Чол олоху пропагандалааһын” уонна балаган ыйын 11 күнүгэр “Бүгүн Россия үрдүнэн чол олох” күнүгүн Чураччыбыт улуунугар кэккэ дыһаллар ыһыллылар. Күнүгө олох суннардар итирик туруктаах уруула олоруула, турар массынаны кытары таарыйан ааһыллара, сэткы дьонго болууһун көрбөккө бадараанынан ыһан ааһыллара баар көстүр. Ити үгүс төрүөт арыйылы иһин сөдүлүтүн таһар.

Ол жүрүк улуус даяхгалтарын түмсүүтүн (сал. А.В. Седалинцева) ичинен үлөсүп "Арпастаана" автоклуб (сал. Н.П. Ахмонова) "Алкоголь и Дрога - несовместимы!" деген аягынын Чурагын улуутун Россия ИДМ отделын Сууга кутала суук суварыстыбыннай инспекциятын отделениетин пропагандага инспекторэ ст лейтенант А.А. Антипинаны кыгары

Чурагчы нэһилиэгин суолтартарыгар суолга сэрэктээх, итирик туруктаах уруулаа олорбог бусуу ойдуһунньук суруктарыг туттардылар. Бу адыҥаа уолсайа аһакультуу олуттэн 7 массыына уонна 13 кэра аһар кыһыныа ыһыллар.

Санатан эгэр эбит буоллаход, "Арғыстаан" автокулутуун быйылгы дьылга акциянан иккис сырымын тахсаалына булар.

Семён ЖЕНДРИЦКОЙ

Арыгы деген бир келипте тошмакты тарадар, келип атыныптан аңарар харадыай. Арыгыга укса түгүз сынды-ыбыт кэмизербиин санааткышына, билгисин изилем келдишиар, тыгыты уулаи мстурбыт кзуржк алуамар тишпзржтэн ылабын. Олжх савмай дьлбзр түгзжтн коруохтун, мин дьлбзр, быыһанар, келип булар дьлбуам ыныгел, бүгү ыкел ийелте, тзрелте туткжх дел булбатар, жакелжкх ржлелте булган азорорбулттан уорбим.

Хас боллиноз аайн кыргыттар, бус бускааыын курудук, муслин арыгы ийрбиге: Ким эрз сылаатын тапшырнар аштырар, ким эрз эрзжесийен бозарбыл үнү, ким эрз киминин эрз юлы-ырсыбыгыттын кылыгыан тапашар, ким эрз киминин да кылыгыттар ырааныт: Кимн санаа-тааха, ити урут сапшырбиге курудук истиг көрүлүүдөр буулбакка, пайызы тыгынын эттэхке, „совместное рас-тние спиртных напитков“ деген эбит: Эпирбигитер ол „көрүлүүдөр“ суслары-нистер билибиге элээр, Олпон билгити сапшырат ийен ойдоон кордохко, тоно да аастыган ийин, ол суралыштыра сиринг-харахка, майытга-сиповиге, дуулака элбэхер.

Чалсангаль илэр бүсгүйнхүүн бойлогот да бишгэрбин. Эмчит дэүгэлэргбит системэ туруоран хаммылан иран-стэйбишлэж, хайвах гынан итг дэүгэлэжкынэн тохотобут дүн сүбэлгэн короохуур элибт да, бишгэргбит архылт

[illegible]

Мин хийдэх сагаамбынхай аргыны утары үлбэн? Бөсний, үйхэрээр нэгтэх, аргыныг да буула, сэлдэбэгт донд испэснээрин нстэ, кивилдэргэн, сурунамалтан холбурдари аага сагаамбытм. Тыйынчаныг сүбэ баар, олон мин бири, чусан бийдэр солбоуу талн мьхэсэвэм. Бир күн дэстн корсүлүү" кимэ дуоцэргин кыга кылырыстм, олон сытан ор корсүбэбигт. Биртэ ойлонн корбүтүм, итн кимэ аргыны нэрим билээрин.

арддаабын эгэ. Ол нага арыг илэр хамгаангааны суох
соторуохха илгээ эбит дикэ толорууга кэлбитим. Тоһо да
уһундук доһордосторбун, мин бүтүн кииниэрэ суох
игэһэттэх курдук санааммыттык. Арай биһирим кэлин мин
хлэбурбун башынан, чугаһан эрэр. Онон бастаки
кыайыт пууммулан биһирэ иситэр хамгаангаанын суох
гыммытым, Иккиһигэн, күн илгээ суох буоларга
кыһаллыбытым. Онуоха сарсыарда тураат, күнүсү
сорукун сурнаар буюубутум. Эбикээ дьэри, эбит кини
уолга, саамай кылаабынайа, утуйуохха дьэри кэми
былааннакхык атаарарга уороммимин. Оһолорбор
болжомбун күүрдүбүтүм, кииниэри кытта киһи бири-
мэни билбэкэ атаарарын уолга өрүү сырдык
ыраланарык, үчүгэи санааларык, хас да сыт буолан
баран биһирэ, ойхообутум. Үсүһүгэн, доруобуйабын
корутун саалаабытым. Хас эмит дьэнтээн саамай бору-
суойун уолга "хорокинт, таба аһаһыны" (правильное
питание) табытым. Эрдэ элиг ырыаһарым сыһыа
умуулан барбылгара. Кыралаан сэрээккэтээн
саалаабытым эмэ туһага биллибитэ. Төрүдүгүэн,
арыгыны тоһо ор кэмтэ испэһинитээн байыбор
пэһэрэһиллери олоххур буолубутум. Суоттаан кордехо,
үтүгэн эбэк хараны арыгыга кутан кэлбит эбиһин. Ол
суотугар дыахар киһи быһыытынан байыбор кэргэн, арыт
маныһык, соробор кыһаһа билсэн эбэтэр перимакхара
сыһаһара пэһэрэһиллери туруорбутум. Күн-дьыл аһан
истэһин аһын сыһыа сэрэһейбим, байыбор
ыһаһабылгакхык сыһаһаһаһар буолан истимин.

Билэгийг мин бэйм дэмдэр хайныг да түрэлт арыгтны тууровангын, бэрвэлгынхыг дагагч аргынга устат тавьжгын, аргыг эргүүлэх дэснү кыга эгэрүүлгын. Баяр, гайга чингэн сүбэ күрдүк сурдлууба бэлдүг эрэн, бэйбүн кыга бэйм хас эмэг сүүлхх бэрлэх ргэм түрлэр сийлүүлгын кышынм итгэлк күлгн.

Одоокербун хара мантайгыттан арыгыны түрүт ичимсиз, ээкинчи хаашагыттан үөдөлүмүн дегин субулунбин. Кини туохха барытылар үөртүр, организм арыгыны түргэниик ылынар. Саха кинитигэр арыгы алдыттылаах ас бууларын, ама, иһитлигин иик, иһитиһитин иик... Олох кэрэтэ эбик, суну арыгыта суох олоро үөрүнөөксэ наа э.

HAJEKLA

Илээчлэн кэрээтгэрлэх даяхталлар психологический өгүгүн улахан ыарыны бист сэлдьяр дьонунан буулаллар. Эн харакхар шигтээр кинин күгүн-күн арыгыга ылларан илэрэ, дьогш-уоту, обону-урууну умнан туран арыгыга тардыһара, сирэйинин-харихтын, ойдуун-саша-лынш улартыһара олус ыарылаах, ыарыхан. Ол эрэри бигр умшумуохха шала: ЭРЭЛ хаан бабарар баар!

Гуошан сабалыхха сөбүй? Илэр кэргэннээх буслаххына, онтон кыбыстар шадлаа суох, дыһонтон көктүн саалаа. Кыбыстыны илэр киһи бэйэтэ биллэстэх, билиһинэстэх, Арыталаан үлэттэргэ барбатааһына эбэтэр туох эмэтэ буруйу онордохуна көмүскөтүн утары барыа, онорбут дьыалатыгар бэйэтэ эппиэттэрини киллэ.

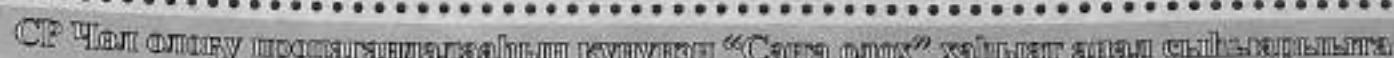
Байгн толсруу олохуйн ашигдоргдоо дуулс. Илэр
кинийн сир эргийр иэниэ олоосума, киин тула
котумс, тээгээ бусуума. Баддгыгтаа, үчүтэй
дэснү, добогторгун кыгта алгыс, собүлүүр
дварыккар ылыс. Арыгалаан килбит танаһын эн
сууйума, хомуйум. Туох кэргэ-хөххө
букодулбулун илэ ойүгнэ кэрон сиргэниин, бай-
то хомуйдун, сууйдун.

Арыгшалаабыгын сирэй-харах анхныма, таллан залар наадата суух. Ол таллар кишээтэр, тогторутун, кыяхыахтарын сөө. Кэргэнийн кэмээр аһагас кэжээтнийн сабаллар тогтохо. Ийн сүлдээр кэли нагн орутгэх олох туһунан йдуур турута суох буолар, олон түмүктээх тин тахсыбата чуолкай. Кинигин арыгыттан туртуһунан түбэлтэх мөчкөс иддээр наадата суох, ыттан акаастанымы үтүгэ, баатан, тобогтон аһахтылах.

Эмгэгийнг бастахыг хардны — тухотан сылтаан дээдс
күргэнг ойдууу, длол суохун иш ойүтэн ойдооһун
Кини арыг иһор барыгыгар атахгырын байгыз
ойдуон наад. Икэһиниг, ол бирчинини тууратыга
үтэни саадыгыт. Онуоха олох укулаатын уларытыга
көрүтэри толкуйдаат. Арыгыга суох сылтааты
тэрийн, үлэни, оһорор сирн уларытым эмээ үтүө
түмүктэри бирэни соп. Күргэнин күнүгэ тух эрэ
дларыстах буоларыгар, арыгы туһунан санаабатыгар
туохта эмээт толкуйдаат. Итигэр көмөлөспөт
буоттахтарына, эмгэнэр сирн көрдүххэ наад. Онуоха
урукку өтүгүр уолуттаах, үчүгэй түмүктээх үлэстэх
клиниканы эбэтэр эмчитн талыаха соп.

Улахан үд эмгэний күнэ эрэйишэр. Арыгыаах
остууллаах бырааһынныктартаа хайааг да тутууна-
гыт наадаах. Эмгэгтэн сүүдэр киһини кыйаххаа,
ныгирбиэйиэхтэ. Үлэтэх, дьарыктаах буоларыгар
көмө, сүбэ буол, өрүү көрөни ырааа, үчүгэйгэ тартыс.
Арыгы түрдүк улахан кыһалтаны иккээн сөннөөн,
бир сангаанан кыйарга ылыс. Арыгыга суох олохтох
киһи дьоллоох, сарсыагыга эрэлтэх.

Ыстатыйа уонна хартыалалар
интернет ситимигэр ытыллылар.

2016 снл
балаџан
ыйын
10 кннэ
субуота
№98 (11265)

ЧӨЛ ОЛОХТООХ БУОЛУУ -- ОЛОХ ИРДЭБИЛЭ

30K

11 СЕНТЯБРЯ

ДЕНЬ
★ БЕЗ АЛКОГОЛЯ ★
ОТКАЖИСЬ ОТ СПИРТНОГО!

С 5 по 11 сентября в республике пройдет Неделя пропаганды трезвости. Вторая пятница сентября (в этом году 9 сентября) указом Главы Республики Саха (Якутия) Е.А. Борисовым объявлена Днем пропаганды трезвости. Кроме того, 11 сентября отмечается Всероссийский день трезвости.

75 СЕЛ ЯКУТИИ ВВЕЛИ «СУХОЙ» ЗАКОН

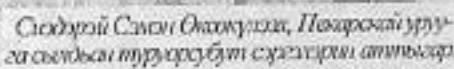
Уже 75 населенных пунктов республики по инициативе жителей полностью запретили продажу спиртного, сообщил ЯСИА руководитель управления государственного комитета по лицензированию розничной продажи алкоголя республики Матвей Лыткин.

«Антиалкогольная политика, проводимая властями Якутии, основывается на комплексном подходе и находит поддержку у населения. Сейчас трезвость — это массовое явление, целые улусы выступают с предложением отказаться от продажи алкоголя», — прокомментировал Матвей Лыткин. По его словам, самыми проблемными районами в регионе с точки зрения трезвости пока остаются крупные города, где открыто много торговых точек по продаже спиртного: Якутск, Алдан, Нарьян-Гри и другие.

«Чем больше алкоголя на душу населения, тем больше социальных проблем. Это доказывает аналитика», — отметил руководитель управления. Согласно статистике, по сравнению с 2010 годом в республике значительно снизилась реализация крепких спиртных напитков. На 38% уменьшилось также и количество торговых точек, продающих алкоголь в розницу. Значительно сократилось число тяжких и особо тяжких преступлений, совершаемых в состоянии алкогольного опьянения. «Все это доказывает, что нынешний курс на трезвение — правильный шаг. И как говорит наш глава Егор Борисов, употребление алкоголя является тормозом развития региона», — подчеркнул Матвей Лыткин. Напомним, в данное время в Якутии проходит конгресс «Арктика без алкоголя». Он затрагивает вопросы профилактики употребления психоактивных веществ. 8 сентября состоялся итоговый круглый стол — «Реализация антиалкогольной политики в республике: опыт, проблемы, решения».

ИСТОЧНИК ЯСИИ

ӨКСӨКҮЛЭЭХ БЭЙЭТИНЭН КЫТТЫБЫТА

Арьсинах гэгдэлгүйн кишингтэй 5 км тэйгичи Эрэг Суурт дэсн бэлмэр-бэлмэргэгдгэн дэсн-сэргэ сайнхлыгстанан олоорбут ыглык сирээрэ баар. Ол бэйгэтэнтэй сайнхлык ыг-ыграс кырдууларыгтар хас даушы суруктаах-бичиктгэх ойдобушньук сэргээр баалтар, сорохтор, ордовуулэрэ бэрт буолан, суудан ыгталтар. Олортон биир „чэгдэлшик“ туран сэргэ туһуна „Кулаковская уйна Пекарский салды-ыбгыг уруулар“ дэсн агтгаан „Саха сир“ халыакка 2002 сэл олуныу 16 күмүтсөби нүмөрүнэр кыра ыстатыйа суруйан туруудаахылы. Хомойуох иһин, көрүүгэ-хараһылыта суох „чэгдэлшик“ түрбүт сэргэби „шэ бэйгэтэнтэй кэстэ туран кэстэбэл буолбут“, суулуубут. Онон суох буолбут сэргэ туһуна кэли эһин туу бэйлэһини уйна архылы матырыйаалларыгтар олозуран бэйлэһин кумалыга эрэ тигэн сүмүт ойдобушньүү тигинээрэ сатылыбыл.

I Хайнахыг Николеский танарахын дэвшил метрической кинизитэр болон-тэмийтэл, 1904 сэл бэс ийын 21 күнүтэр 21 саастах Сыромятников Николай Михайлович 16 саастах Лопатина Мария Ивановнаы Николай Вилонуров агабын эр-ойох буолаларыгар борзһолзобит. Күтүг аада Кыыча Махсат аны икэи

хонгулан булуухтаах урууга татара үлэһигтэрин барышарын ыһыргаабыл уонна үөрэхтээх Николай Винокуров адыбыгы кордохон уруу сэргэлээр онго быһылыахтаах ойдобунуук суруту кумааһыга суруйтаран адыбыл. Онуо 1904 годь 4-го июня. Свояство Мария Николай Сыромятниковых“ диил суруллубут. Ол сурутунан үөрбэ суох Улстин Таныхов уонна күтүг аймаах Семен Сыромятников онгоһулан бэлэм сылар сэргэбэ онго быһан суруту үтүгүһүөрбигээр. Ону нэһилээк ыһаа олуктоого Е.Е.Сыромятников (Дьогүөрөбис) 1971 с. сэргэни булан корон, үөрэтэн хайдах суруллубутунан ойдобунуук тэгэрээтигэр бэлэһээбит уонна сэргэ сурута үчүгэйик адыһалар дэбит.

Үгээс бийлэхтэйлэн, бийлснэ урууга чутас эргилсээр илэртэн кэм бадалах барыта сыйдыра. Кийинт, күтүөт төрөһүттэрэ, аймахтара биэр буолуостаахтара. Уруулаах Кылычча Мэхээт улуус нэһилиэк боччумтаах дьоннорун алаан-мийилсөн ытыргытаабыт, олор нэһэрнэр түһүлүөккө кэлэ сыйдыр улуус суруксуута А.Е.Кулаковский уонна Саха сириттэн букааныннаһык баран иһэн духовниктарга хондохолуу сыйдыар Эдуард Карлович Пекарский көргөһүлсөн баалара. Олор нууччылы-сахалыы элбэк ыалдыт мустар түбүкүлүттэн урууну үчүтэйдик трийиригэ бас-кэс таллаах-остөөк дьолу буларга, аһы-уолу дэлэйдик астыырга түбүтүрбүтэр. Аны туран „Арыыта суох чөл олобу тутуһарга күүмчүлөтөр“ Олсөкүтүк Олөксөй уруута ытырыллан, биэр туспа түбүккө түспүттэр. Элбэк чоросуну хомуйан саха олох түрүт аһын кымыһы ыалдыттарга дэблүүчү кутула-лан арытыны солбуһарга дьон уруулаах Кылычча Мэхээт сорулустаабыт. Урууну салайсарга нэһилиэк ылык кырдаадаһын Бархсановы уонна дьонго тыһынан-өлүтүн астыһынар нэһилиэк ыстыарыһатын (кинээһин) Ньуккуһа Доготтэһүн көрдөһөрү дьон буолбут.

Сарсыллы урууга кийилг дойдутутган
калитыгзэбит малдыгтар Эргэ Суурт

уонна Хоту Чыгырторийэ сайылыктарга тарданан хонугалабыттар. Онгон уруулаахтар түбүк бөгөтө. Хойдлоон Сүдөр, Күдүн Олюкхой, Синий Баһылай уонна хас даҕалы сымса туттуулаах дьахталар сарсыарда күн тахсыар дигриулахан олугуйдарга сибигэйэй эти буһараттар, арыылаах-сыылаах астары астыылар. Аһылык тэрэһинэ бүтүн, аныккыйыл сүктөн килигинэр сөргө бэлэм буолуохтаах. Күнүскү ыам сабагтан уруулаахтыгытара угуу-субуу килигинэр барбыттар. Арыылаахтан духонниктар, олоруктары Пекарский юргэнигэон, онгон арыый хойууан Алексей Кулаковский олгонхотут Түүтэй Баһылайдьын (Василий Миналкин) кэлбиттэр.

Сгори-уому тулган кийинг сэрэтин туруорбу сагаланар. Ойно уол аймахтара ытык кырдыагастар уонна боччумнаах ыалдьыттар Алексей Кулаковский, Эдуард Пенарский кытгылыах сайылык тэргэнигэр сарбынныах ойуулаах, суруктаах-бичиктээк кийинг сэрэтин туруорбуттар. Тэрини барыта бүһүлүүтүн кэнииттэн күтүүгээк кийинти түнүрттэрэ, ходоой-дору арыллан аҕалыттар.

[illegible]

тэлын таааараар Хойлоох Сүөдэр
 тойруун түһүлгэтээр сыста түлү
 саппабыт дагыны Кулаковский арылган
 уругуан саадаабыт, Олексей оһукайы
 тыа сымнааһа, ис мээрбэс Хойлоох
 Сүөдэр үтүлэ, арылар кутура
 аныааһах тойугуттан быдан орутуу
 истэн, түһүлэ кинээтэр-кинээн, дьон-сэргэ
 Кини оһукайылар таргартан барбыт. Оһон
 тойукууттарынан билэ-көстө саппабыт
 Хойлоох Сүөдэр, Тардыас Оһонхоһой,
 оһон да аһытар сүүн түһүлгэ
 тиксикээс, Олексей тылын
 үтүктөмчөөрүнэн эрэ буспан хаһыттар.
 Кулаковский тойуун тыа улам-улам
 оһулган, сир-дойду иччигин
 уһуунаардыны доһилгэ тойубуз. Оһон
 түһүлэ кыһылыттан коро-көстө турбут
 уруулаах хаһайын Кылыча Мэхэлэ уонна
 ытык кырдыаас Бараксанов оһонньор
 дьаксинэн барбыттар. Аны сүдү
 тойукууттар Табахыран, Үтүгүлүөх
 кудукутар Олексейдүүн күрөс быһыаһан
 барыахтара, эдэр ыаллар дьыллаларын
 быһа этэн көбүлүөхтэрэ дьон оһукайы
 тохтоуохха дэлилтэр. Балайда сүбүлүөн
 баран, оһууунусулар Үтүгүлүөх
 көрдөспүттэр. Үтүгүлүөх Костокун
 түһүлэ кыһылыттан оһукайынан
 бүтүүбүт дьон этэ саппабытын
 оһукайдыттар „Олексей, оһо, оһо!“
 дьон истибэтэхтэр. Оһон нэһилээк
 кинээһэ Ньуккуһа Ногонтойо түһүлэ
 ортохтар кириэн „Тохтоубун!“ дьон
 этэрин Олексей ойдоон көрөн, тойуун
 тохтоһут.

Ийн курдук, саха дьонун сирэйин-
туомунан Эртэ Суурт сайыһынан 1904 с.
бос айын 4 күнүгэр Алексей Кулаковский,
Эдуард Пекарский кыттыһаах кийинт
сэргэтэ туруоруллан, олгөм аһыан-
уолугун, арыһаах кымыһынан, 1
Хайахсыһа бастакынан арыһаа суох,
туһа ыһааха тэтиэх кор-нар, илин-аһах
оонһуулаах Сыромятников Николай
Михайлович урууга бэрт үчүгэйдик
түмүктэммит.

С.Р. ПОПОВ – Сүлдэрэй Сэмэн,
Кыргызын үөрэгсчтэн.

Дублируется на литовой основе на средства избирательного фонда зарегистрированного кандидата по одномандатному избирательному округу "Республика Саха (Якутия) - Якутский одномандатный избирательный округ № 24" Пония Романовича Аносова.

ЭБЭРДЭЛИЙБИТ!

Күндү тастагачас көрөмүн,
күн-күбэй тавыткан, эбэбүтүн,
„Российский Федерация спок-
дьянас онотулган хасчылыгыга
түлөтүн!“ Татяна Николаевна
КАРСАНАЕВНА үбүлүйдөх
60 сааскын тулар күтүлгөн
тапталык-истиник эбүрдэлибит!

Биздэбизт оссо дааны тастыыр даярыгын
сыйлапты, дуоһууну аума турарыгар! Күрүк
үөр-көтө, дорубайдык сыйдырар!

Бидеи айлаан тастылыбыт, кэи түптөбүт.
Дыо көрүнүт.

БИЛЭРИИЛЭР

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Верховцева Саргылана
Владимировна алыгар
бориллибит - аттестат диниз
суюулан аарыллар.

Ярославский уулуссага турар
Тол: 8-962-737-71-64.

ГИБДД извещает

О ПРОВЕДЕНИИ СЛЕПОШНЫХ ПРОВЕРОК

В целях обеспечения безопасности движения, профилактики и снижения уровня дорожно-транспортных происшествий 10 сентября 2016г с 15:00 мин до 19ч. мин. пройдут массовые проверки транспортных средств на выявление грубых нарушений ПДД на 178 км. ФАД «Колым» и ул. Карла Маркса с участием ОДУУП и ПДД ОМВД России по Чуратчинскому району. Особое внимание будет обращено на водителей, управляющих транспортным средством в состоянии алкогольного опьянения и не имеющих права управления транспортными средствами.

Будьте бдительны на дорогах, соблюдайте правила дорожного движения.

Инспектор по пропаганде безопасности дорожного движения А.А. АНТИПИНА.

Күндү көрүнүм, ийом, эбэбиз, Бөлүтүр ийишпеген
түрүтүк Дьокунскай кураг олоксого

ПОПОВА Прасковья Гаврильевна

Будуит балабан бийн 9 күнүтүр убуи ырахан ырылыткан олоксон
туорабылтан дьириник курутулган туран бигэр дьонутар
ийишпеген:

Күрүк, уула, сөнүгөр.

Кутурданын төрүтүгү:

— Ор сыйлапта бигэр үтөгөбүт бигэр иккэбизигэр, аба
табарыктылар, Саха өрөспүүбүлүтүнүн курултай суруйаачы-
та С.А. Поповна - Сэмэн Тумана, уолутар, сөнүгөрүгэр таптыр
күрүк, ийбэргэ, эбэбиз, үтө бигэрэи Прасковья Гаврильевна
Попова күн сириттэн барылыткан “Сахабачча” автономнай түрүтү
коллектив.

— Тапталык күрүк, ийбэргэ, эбэбиз Прасковья Гаврильевна
олоксон туорабылтан ийишпегэр “Сага олох” хаһыат
редакциялар ор кэмэ үтөгөбүт С.А. Поповна-Сэмэн Тумана,
уолутар, сөнүгөрүгэр “Сага олох” РИХ АУ коллектив.

Чааар ийишпеген олоксого, милиция бигэрэи
ВИКТОРОВ Николай Егорович
олоксон туорабылтан ийишпегэр, Чааар ийишпеген бочуотуу
олоксого, сэрин олохобутар Мария Николаевна Викторова,
бигэрэи торообутүгүгэр, чулас аймахтарыгар дьирин кутурданын
төрүтүгүгэр:

„Ньар“ МТ дьаһалтат, кырааастарын субот,
„Халыаһах“ түмүк олохторо.

Кутурданын төрүтүгү:

— Россия милициятын бигэрэи, отставкага олорор милиция
майора Николай Егорович Викторов жомолтооксук олоксон
туорабылтан олоутар, күрүкүгэр, ийишпегэр, чулас дьонутар
Чурапчы улуунун ИС дьаһалага олорон бигэрэи сөнүгөр.

— Эрилик Эриксини алыткан Чааар орто олохобутар ор
аймахта, аахыла ийишпегэр убулут ийишпегэр Николай Егорович
олоксон барылыткан ийишпегэр Мария Николаевна, бигэрэи
торообутүгүгэр, бигэрэи аймахтарыгар Чааар орто олохобутар
коллектив, бигэрэи улууталар.

— Николай Егорович жомолтооксук күн сириттэн барылыткан
ийишпегэр, убулутуу бигэрэи үтөгөбүт Мария Николаевна
Викторова Чааар „Күлүкүт“ убулутуу коллектив.

— Күлүкүт саныр бигэрэи үтөгөбүт табарыкты Николай
Егорович Викторов жомолтооксук күн сириттэн барылыткан ийи-
шпегэр, бигэрэи, бигэрэи Дьирин орто олохобутар 1972 с.
бигэрэи үтөгөбүт бигэрэи.

— МЭД бигэрэи, отставкага олорор милиция майора Николай
Егорович соһучу олоксон туорабылтан ийишпегэр Мария
Николаевна, убулутуу дьонобутар Ирина Егоровна, бигэрэи
торообутүгүгэр, аймахтарыгар Анна, Мария, Аанна.

— Николай Егорович күн сириттэн эмнэ туорабылтан ийи-
шпегэр, аймахтарыгар Мария Николаевна Викторова, кини
оолотутар Нюстрова, Попов, Гавриль, Елисеев.

Кыабылтай редактор — А.А. ЗАХАРОВ.
Эксперттэр сириттэр, сурук отдела — А.М. СЛЕПЦОВ.
Экономика, таа хаһыаттык отдела — А.М. СЛЕПЦОВ.
Корреспонденттар — О.В. ЖИРКОВА, С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ.
Тапталы — Н.Д. БУРЦЕВА.
Баспагы — С.А. ПАВЛОВ.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэриллэр: 16 ч 00 м. „Сага олох“ редакциялар-издательской холбоһука 09.09.2016 с. офсетка бэчээттэнэ.
Аадырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул., 26 „а“. Индекс: 54907. Хаһыат нэдиэлэһэ үстэ, олутуруннука, чаппарга уонна субуотага тахсар.

Внимание!

БАЛАБАН БИЙН 15 КҮНҮТЭР СЫЛЫН АХСЫН БЫТЫЛЛАР
“УРБААННЫТ КҮНЭ”, “КҮҮҮНҮҮ КИИ КҮЛБҮТҮНЭН” АТЫН ЭРГИЭН
ДЬААРБАНКАТЫГАР ЧУРАПЧЫ УЛУУНУН БАРЫ ОЛОХТООХТОРУН
ЫНҮРАБЫТ

Программа:

Булар сир: Чурапчыт. ийи бөлүссата

11.00 – 11.30 чч.	Урбаанньыт күнүн үөрүүдэхтик арыйы.
11.30 – 13.00 чч.	«Илгэлээх бааһынай хаһаайыстыба», «Осенний образ», «Урожай – 2016» күрэхтэр.
11.30 – 14.00 чч.	«Күһүнү киһи күлбүтүнэн», «Урожай – 2016» атын-эргин дьаарбанката.
13.00 ч.	Күрэхтэр түмүктэрин таһаары, наһараадалааһын.

Внимание!

ПОЛОЖЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ УЛУСНОГО КОНКУРСА «ИЛГЭЛЭХ БААҢҢАЙ
ХАҢАЙЫСТЫБА» СРЕДИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА,
ЗАНИМАЮЩИХСЯ СЕЛЬСКИМ ХОЗЯЙСТВОМ

I. Общие положения

1.1. Улусный конкурс среди СМП, занимающихся сель-
ским хозяйством «Илгэлээх бааһынай хаһаайыстыба»
(далее – конкурс) проводится в рамках празднования Дня
предпринимателя Чуратчинского улуса.

1.2. Организатором Конкурса является: Администрация
МО «Чуратчинский улус (район)». Конкурс проводится
среди крестьянских (фермерских) хозяйств Чуратчинского
улуса.

1.3. Настоящее положение определяет цели и задачи
конкурса, требования и порядок проведения конкурса.

II. Основные цели конкурса

2.1. Выявление и отбор лучших крестьянских (фер-
мерских) хозяйств Чуратчинского улуса.

2.2. Информирование населения и гостей
Чуратчинского улуса о продуктах местных товаропро-
изводителей в сфере сельского хозяйства.

III. Условия проведения

3.1. В конкурсе могут принимать участие все желающие
крестьянско-фермерские хозяйства (далее – КФХ) и зареги-
стрированные в установленном порядке на территории
улуса.

3.2. Конкурсное задание предполагает отбор лучших
КФХ, добившихся наилучших показателей в производстве
сельскохозяйственной продукции и распространение поло-
жительного опыта работы по внедрению в производство
новых технологий.

IV. Основные требования

4.1. Презентация КФХ.
4.2. Оформление и ассортимент базиса продукции.
4.3. Реклама, представление и достижение КФХ.

V. Порядок проведения конкурса. Прием заявок

5.1. В организационный комитет конкурса представ-
ляется заявка с полной информацией об участнике (прило-
жение №1).

5.2. Прием заявок проводится с 09 сентября по 14 сен-
тября 2016 года в МКУ Управление сельского хозяйства
администрации МО «Чуратчинский улус (район)» по адре-
су: Чуратча, ул. Ленина, 41, каб.201 тел. 41-133.

VI. Организация и жюри конкурса

6.1. Жюри оценивает работы по нескольким критериям:
• Ассортимент продукции;
• Оригинальность и красочность оформления выставоч-
ной композиции;

• Демонстрация и реклама продукции на выставке.

VII. Подведение итогов Конкурса

7.1. Подведение итогов Конкурса проводится улусной
комиссией на основе анализа из числа членов комиссии по
бальной системе.

7.2. Победителями становятся участники, набравшие
наибольшее количество баллов.

7.3. Награждение победителей состоится на сцене в
рамках празднования Дня предпринимателя 15 сентября
2016г. Будут присуждены 1, 2, 3 места, по бальной систе-
ме.

7.4. Победителям будут вручены дипломы и ценные
подарки.

Примечание: На конкурс из населенных участвует олоу
крестьянско (фермерское) хозяйство. На участие-продви-
жение участников не ограничено, при продвижении продук-
ции требуется санитарная книжка и ветеринарные справки.

КОНКУРС НА ВОЗМЕЩЕНИЕ ЗАТРАТ СМСП

1. С 06-21 сентября 2016г. объявлен прием документов
на конкурсный отбор по мероприятию «Субсидирование
части затрат субъектов малого и среднего предпринима-
тельства, осуществляющих деятельность в сфере про-
изводства товаров (работ, услуг), по уплате процентов по
кредитам, привлеченным в российских кредитных органи-
зациях».

Принять участие в конкурсе может субъект малого и
среднего предпринимательства (из сферы производства
товаров (работ, услуг)) с действующим кредитным догово-
ром, заключенным с российской кредитной организацией
(банком). Процентная ставка по договору должна быть не
выше ключевой ставки Центробанка РФ.

Предпринимателю, прошедшему конкурсный отбор, возме-
щается 3/4 ключевой ставки от суммы выплаченных про-
центов по кредиту. Максимальный размер субсидии для
одного получателя – не более 500 000 рублей.

2. С 07-14 сентября 2016г. объявлен прием докумен-
тов на конкурсный отбор по мероприятию

«Субсидирование части затрат субъектов малого и средне-
го предпринимательства, связанных с уплатой процентов
по кредиту (аванса) при заключении договоров лизинга обо-
рудования с российскими лизинговыми организациями в
целях создания и (или) развития либо модернизации про-
изводства товаров (работ, услуг)».

Копии приказов, образец заявления и аванса, а также
условия и порядок конкурсного отбора можно найти на
официальном портале малого и среднего предпринима-
тельства Республики Саха (Якутия) www.portal.bkl.ru или
обратиться в обособленное подразделение ПКУ РС(Я)
«Центр поддержки предпринимательства РС (Я)» в
Чуратчинском районе.

Документы принимаются по адресу:

с.Чурапча, ул. Ленина 41, 214 кабинет. ОП ПКУ РС (Я)
«Центр поддержки предпринимательства РС (Я)» в МО
Чуратчинского района.

Контактный телефон 41-586.

Бөлүтүр ийишпеген олоксого

СЛЕПЦОВ Александр Алексеевич

орто дойдутан ырахан ырылыткан отус жомолто-
оксук барылыткан күрүкүгэр Сидельни Егоровна,
оолотутар, сөнүгөрүгэр, бигэрэи торообутүгүгэр, чулас
аймахтарыгар дьирин кутурданын төрүтүгүгэр:

„Бөлүтүр“ ийишпеген МТ дьаһалтат,
бигэрэи сөнүгөрүгэр.

Хайаһыттан төрүтүк Дьокунскай кураг олоксого, „Уло
Кыһыл Эвэбиз“ уорлан кавалера, „Саванергэ“ бигэрэи сөнүгөрүгэр.

ЕВРАФОВ Петр Данилович

күн сириттэн барылыткан аймахтарыгар, чулас дьонутар
кутурданын төрүтүгүгэр:

„Хайаһыт ийишпеген“ МТ дьаһалтат,
бигэрэи сөнүгөрүгэр.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительство, Чурапчы улуунун „Сага олох“ редакциялар-издатель-
ской холбоһук автономнай учреждение. Российский Федерация Россиянадор СР управлениелар 2012
с. кулун тутар 15 күнүтүр регистрацияламмыт нүмэри – ПИ №14-0238.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сал.,
Карл Маркс уул., 26 „а“. Телефоннарбыт:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-366.
E-mail: sanalooh@mail.ru, сайт: sanalooh.ru

Бэчээккэ саккас:
№ 98 (11265)
Кээмэй: 1,5 бач. лист
Тираж 1150.
Хаһыат сыаната: 10 солк.

Сага олох

Алар сурулартык сирин
редакциялар-издательской
холбоһук бичиктэ. Сурулартык
чаппар кырааастарыгар
этикеткалар кырааастар.